

Sprawozdanie z działań Fundacji Karaimskie Dziedzictwo w roku 2017

Podsumujemy trzeci już rok statutowej działalności naszej Fundacji.

W mijającym roku udzielaliśmy się na niwie nie tylko edukacyjnej, naukowej, społecznej, ale także gospodarczej. I tak, w ramach działalności edukacyjnej Fundacji Karaimskie Dziedzictwo, niżej podpisany Prezes Zarządu Fundacji, wygłosił w pierwszym miesiącu 2017 r. wykład dla studentów III roku studiów dziennych pedagogiki na Wydziale Nauk Społecznych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, zatytułowany „Działalność oświatowa i kulturalna Karaimów w dwudziestoleciu międzywojennym”. Następnie wykład o zbliżonej tematyce, noszący tytuł „Karaimi – historia, religia, oświata” piszący te słowa wygłosił w kwietniu br. dla studentów I roku studiów magisterskich Wydziału Nauk Społecznych SGGW.

W nawiązaniu do Uchwały Zarządu Fundacji nr 4/1/2016 podjętej w lutym roku poprzedniego kontynuowane było dofinansowanie

wynajmu sali choreograficznej na potrzeby prób karaimskiego zespołu młodzieżowego Dostlar w Akademii Tańca Zawirowania w Warszawie.

Początek bieżącego roku był dla organizacji pozarządowych, szczególnie tych korzystających z dotacji budżetowych, okresem niezwykle trudnym. Spowodowane było to zawirowaniami i dużymi opóźnieniami w przepływach finansowych z odpowiednich ministerstw. Wprawdzie Fundacja Karaimskie Dziedzictwo nie korzysta z dotacji na działalność bieżącą i finansuje się ze środków własnych, niemniej wraz ze Związkiem Karaimów Polskich wykorzystuje lokal biurowy przy ul. Ciołka 13 w Warszawie. Część opłaty za wynajem ponosi Fundacja, ale gros obciążenia finansowego przypada na środki należne ZKP z dotacji państwowej. W tym roku opóźnienie w wypłacie dotacji sięgnęło kilku miesięcy i sprawiło wiele kłopotów nie tylko nam, ale wszystkim organizacjom opłacającym działalność bieżącą ze środków budżetowych. Pisała o tym prasa, interweniowali na różnych szczeblach przedstawiciele mniejszości. Wreszcie 22 marca 2017 r. odbyło się posiedzenie Komisji ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych w Sejmie Rzeczypospolitej, które poświęcone było problemowi zatorów w przepływach finansowych środków z budżetu państwa przeznaczonych na działalność organizacji mniejszościowych. W posiedzeniu uczestniczyli też przedstawiciele Fundacji Karaimskie Dziedzictwo i Związku Karaimów Polskich. Na początku drugiego kwartału dotacje trafiły w końcu do mniejszościowych adresatów.

Ważnym tematem, którym zajmował się Zarząd Fundacji Karaimskie Dziedzictwo, była sprawa zakupionego w roku poprzednim lokalu mieszkalnego w centrum Warszawy przy ul. Kruczej 46 z przeznaczeniem na uzyskiwanie środków na cele statutowe. Przygotowano

Realizacja projektu tego nowoczesnego wnętrza została na razie odłożona w czasie.



Prawa do projektu – Fundacja Karaimskie Dziedzictwo.

pełną dokumentację projektową uzyskaną od zleceniobiorcy, architekta Jakuba Babika. W ramach podpisanej umowy zaprojektowano kapitalny remont mieszkania prowadzący do podwyższenia jego standardu do bardzo wysokiego, co umożliwiłoby wynajem mieszkania za stosunkowo wysokie stawki czynszu. Jednakże zakres finansowy projektu okazał się zbyt wysoki w stosunku do środków posiadanych obecnie przez Fundację. Tym samym podjęto decyzję, iż remont kapitalny mieszkania zostanie przesunięty na lata przyszłe, a na obecnym etapie wykonane zostaną jedynie podstawowe prace umożliwiające wynajem mieszkania na okres co najmniej roku w niższym standardzie. Za niezbędne uznano m.in. wymianę drzwi zewnętrznych, wymianę ceramiki sanitarnej, bieżące naprawy, skuteczne przemalowanie mocno zaniedbanych powierzchni ścian, sufitów i konstrukcji drewnianych, a także ubezpieczenie mieszkania w podstawowym zakresie od ognia i OC. Zarząd podjął w tym zakresie stosowną Uchwałę (Uchwała nr 1/1/2017) i w okresie marzec/kwiecień 2017 wykonano zaplanowany remont umożliwiający oddanie lokalu w najem. W dniu 14 kwietnia 2017 podpisano umowę wynajmu mieszkania z firmą COSER na okres 12 miesięcy z możliwością przedłużenia na kolejne okresy. Wynajmujący wywiązuje się z zobowiązań finansowych bez zarzutu i kasa Fundacji zasilana jest co miesiąc środkami przeznaczonymi na cele statutowe. To tyle, jeśli chodzi o sprawy gospodarcze.

W dniach 27-28 kwietnia 2017 r. miało miejsce ważne wydarzenie w świecie naukowym. Katedra Turkologii Instytutu Orientalistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie zorganizowała VIII Ogólnopolską Konferencję Turkologiczną dla upamiętnienia 35. rocznicy śmierci wybitnego turkologa Karaima, prof. Włodzimierza Zajączkowskiego (1914–1982). Fundacja Karaimskie Dziedzictwo, w myśl Uchwały Zarządu nr 2/1/2017, dołożyła swą cegiełkę do organizacji tego znaczącego dla świata nauki wydarzenia i towarzyszącego mu koncertu wykorzystującego motywy orientalne w muzyce klasycznej. Podczas konferencji wykłady wygłosiły m.in. członkinie Zarządu FKD Mariola Abkowicz pt. „Karaimskie życie społeczne w Wilnie w latach 20. XX w.” oraz Anna Sulimowicz pt. „Motyw myszy w folklorze karaimskim z Krymu”. Tematyki karaimskiej dotyczyły też wystąpienia prof. Henryka Jan-kowskiego z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, prof. Stefana Gašiorowskiego z Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz dr. Mariu-



Fot. Adam J. Dubiński

sza Pawelca z Uniwersytetu Opolskiego. Udział w konferencji stał się również okazją do mini zjazdu Karaimów z Polski, Litwy, Norwegii, a nawet Kanady.

W ramach działań wspierających Karaimski Zespół Młodzieżowy Dostłar Fundacja Karaimskie Dziedzictwo realizując treść Uchwał Zarządu nr 3/1/2017 oraz 1/2/2017 i 02/2/2017, wsparła finansowo udział zespołu w IX Międzynarodowym Festiwalu Folkloru, Chórów i Orkiestr „Gioiello dell’Adriatico” w Rimini – San Marino – Florencji w lipcu bieżącego roku, a także sfinansowała stworzenie nowego serwisu internetowego zespołu www.dostlar.karaimi.org. Fundacja wsparła finansowo również zadanie polegające na opracowaniu przedstawienia i uczestnictwie zespołu Dostłar w imprezie plenerowej w Szreniawie stanowiącej zwieńczenie cyklu konferencji naukowych pt. „Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce”. Podczas imprezy dużą popularnością cieszyło się karaimskie stoisko informacyjne zorganizowane pod opieką Fundacji Karaimskie Dziedzictwo.

Wspominając o cyklu konferencji naukowych organizowanych przez Muzeum Narodowe Rolnictwa w Szreniawie, a poświęconych mniejszościom, nie sposób pominąć współudziału Fundacji Karaimskie Dziedzictwo wraz ze Związkiem Karaimów Polskich w organizacji ostatniej, XII Konferencji naukowej z cyklu „Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce”,

Podczas Konferencji Turkologicznej w Krakowie wiele referatów poświęcono tematyce karaimskiej.

W Szreniawie głos zabierali zarówno doświadczeni naukowcy, jak i przedstawiciele młodego pokolenia badaczy.



Fot. Adam J. Dubiński

zatytułowanej „Karaimi – historia i kultura”. Odbyła się ona w dniu 22 czerwca 2017 r. w Szreniawie przy współudziale organizacyjnym Katedry Studiów Azjatyckich Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Podczas konferencji wykłady wygłosili m.in. członkowie Zarządu Fundacji: Adam J. Dubiński pt. „Działalność organizacji karaimskich we współczesnej Polsce” oraz Mariola Abkowicz pt. „Majątek Malowanka oraz Pola Karaimskie stanowiące własność Karaimskiej Gminy Wyznaniowej w Trokach jako przykład gospodarowania majątkiem wspólnym społeczności karaimskiej w II Rzeczypospolitej”.

Do ciekawego wydarzenia doszło 26 czerwca bieżącego roku w Ambasadzie Republiki Kazachstanu. Członkowie karaimskich organizacji, w tym Fundacji Karaimskie Dziedzictwo, na zaproszenie Rady-Ministra Ambasady Kazachstanu w Warszawie, pana Murata Zhakypbekova, uczestniczyli w spotkaniu z delegacją kazachskich naukowców i dziennikarzy przybyłych w celu badania śladów narodów kipczackich na terytorium Europy, w tym Karaimów i Tatarów. Gospodarzem spotkania był, tuż po złożeniu listów uwierzytelniających w MSZ, nowo mianowany Ambasador Nad-

zwyczajny i Pełnomocny Kazachstanu w Polsce J.E. Margulan Baimukhan.

Lipiec każdego roku to czas, w którym Karaimi spotykają się w Trokach podczas Letniej Szkoły Języka Karaimskiego. Tradycyjnie już swoją cegiełkę to tego przedsięwzięcia dokłada Fundacja Karaimskie Dziedzictwo. W tym roku zorganizowano dydaktyczną grę plenerową, wprowadzającą elementy nauczania rodzimego języka, opartą na karaimskich legendach (Uchwała Zarządu FKD nr 4/2/2017). Kilkadziesiąt osób przednio bawiło się, wykonując zadania oparte na dawnych karaimskich podaniach, ucząc się karaimskich słów i odwiedzając domy Rodaków mieszkających w Trokach. Jako nagrody dla uczestników wykorzystane zostały materiały Fundacji zakupione zgodnie z treścią Uchwały Zarządu FKD nr 3/2/2017.

We wrześniu w Gdańsku miał miejsce niecodzienny jubileusz. 3 września dr Aleksander Nowicki obchodził 100-lecie urodzin. Z tej okazji Fundacja Karaimskie Dziedzictwo – w imieniu całej społeczności Karaimów polskich – przesłała do Gdańska kwiaty i najserdeczniejsze życzenia dla najstarszego polskiego Karaima.

Na wrześniowym posiedzeniu Zarządu Fundacji omówiono m.in. pilną konieczność wykonania w terenie (głównie Troki i Wilno) nagrań dźwiękowych osób biegle posługujących się mówionym językiem karaimskim, jako że liczba członków społeczności karaimskiej posiadających pełną kompetencję językową, z przyczyn naturalnych, systematycznie spada. Postanowiono zaprosić do udziału w tym przedsięwzięciu dra Michała Nemetha, językoznawcę, turkologa i karaimoznawcę z Uniwersytetu Jagiellońskiego, który wstępnie wyraził zgodę. Uznano za zasadne wystąpienie z wnioskiem do MSWiA o dofinansowanie tego ważnego projektu.

We wrześniu i październiku Prezes Zarządu i Prezydent Fundacji Karaimskie Dziedzictwo odbyli spotkania w Radzie Dzielnicy Wola, których tematem było ustalenie warunków i możliwości nadania jednemu ze skwerów lub ulic na Woli nazwy „Karaimski/a”, jak również możliwości korzystania w Wolskim Centrum Kultury z sal na potrzeby prób karaimskiego zespołu Dostłar, a także celem spotkań członków społeczności karaimskiej z okazji świąt. Uzyskano obietnicę nadania biegu tym sprawom. W kolejnych tygodniach października i listopada prowadzono rozmowy uszczegółowujące warunki porozumienia i terminy

korzystania z sal w roku 2018, a także występów Zespołu Dostłar w WCK. Ze strony Fundacji Karaimskie Dziedzictwo obiecano zaś przeprowadzenie działań dydaktycznych, w tym wykładów popularyzujących wiedzę o Karaimach dla szerokiego grona słuchaczy Wolskiego Centrum Kultury.

Edukowanie edukatorów – tak można nazwać warsztaty szkoleniowe z zakresu wiadomości o Karaimach, ich historii, religii, kulturze i języku, które w dniu 21 października przeprowadził Prezes Zarządu Fundacji Karaimskie Dziedzictwo, Adam J. Dubiński. Uczestnikami warsztatów byli wychowawcy, animatorzy kultury i liderzy młodzieżowi w ramach Programowego Ruchu Odkrywców w Związku Harcerstwa Polskiego. Warsztaty wzbudziły nie małe zainteresowanie wśród kilkudziesięciu osób zainteresowanych przekazywaniem wiedzy o Karaimach swoim wychowankom. Ustalono, że warsztaty zostaną w przyszłości niejednokrotnie powtórzone.

W ramach kontaktów z innymi organizacjami mniejszościowymi w dniu 5 listopada Prezes Zarządu FKD uczestniczył na zaproszenie pana Cezarego Lipki, Sekretarza Zarządu Oddziału Mazowieckiego Związku Tatarów Rzeczpospolitej, w spotkaniu na Cmentarzu Tatarskim w Warszawie zorganizowanym z okazji 150 rocznicy jego założenia. Na spotkaniu omówiona została m.in. historia cmentarza, eschatologia muzułmańska, zwyczajowy pogrzeb muzułmański, a także przedstawiono sylwetki wielu wybitnych postaci pochowanych na cmentarzu przy ul. Tatarskiej.

W tym roku warszawska orientalistyka obchodzi jubileusz swojego 85-lecia. Na uroczyste obchody tego wydarzenia w dniu 13 listopada br. Dziekan i Rada Wydziału Orientalistycznego Uniwersytetu Warszawskiego zaprosili m.in. przedstawicieli Zarządu Fundacji Karaimskie Dziedzictwo. Podczas uroczystości nie zapomniano również o wkładzie uczonych karaimskiego pochodzenia, przede wszystkim prof. Ananiasza Zajączkowskiego, w rozwój warszawskiej i polskiej orientalistyki.

Ostatnie, czwarte w bieżącym roku posiedzenie Zarządu Fundacji Karaimskie Dziedzictwo miało charakter przede wszystkim podsumowujący, omawiano jednak również sprawy bieżące i przyszłe, w ramach których podjęto dwie uchwały. Pierwsza z nich dotyczyła dofinansowania Karaimskiego Zespołu Folklorystycznego Dostłar na potrzeby organizacji planowanego na styczeń występu z okazji jubileuszu 90. urodzin Emanuela Łopatto.

Drugą Uchwałę podjęto w sprawie sfinansowania ze środków Fundacji Karaimskie Dziedzictwo tzw. udziału własnego w planowanym wniosku o dofinansowanie przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego zadania mającego na celu upamiętnienie wybitnych Karaimów z okresu międzywojennego w ramach programu Ochrona dziedzictwa kulturowego za granicą. Wniosek o dotację na ten cel realizowaną w roku 2018 złożony będzie w styczniu po opublikowaniu przez Ministra Kultury warunków przystąpienia do konkursu.

W ten sposób Fundacja Karaimskie Dziedzictwo wkrótce wejdzie w kolejny, czwarty już rok swojej działalności. Plany są szerokie. Liczymy na realizację naszych zamierzeń przy wsparciu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a także Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Mamy też nadzieję, że uda się przejść na kolejny poziom działalności, jakim jest uzyskanie statusu Organizacji Pożytku Publicznego. Wiele w tym kierunku zostało już zrobione, niestety, zabrakło czasu, aby w wymaganym terminie, przed końcem listopada, złożyć odpowiednio przygotowane dokumenty w Krajowym Rejestrze Sądowym. Mamy zatem przed sobą perspektywę ważkich działań w nadchodzącym roku 2018.

Adam J. Dubiński

Zebrani na warszawskim miziarze odwiedzili m.in. grób dowódcy Szwadronu Jazdy Tatarskiej, majora Aleksandra Eljaszewicza.



Fot. Adam J. Dubiński